

významu zasnoubení a přinesly řadu novot, ale ne do té míry, aby stále neviděly v instituci zasnoubení poměr právní. Teprve Codex opouští tyto tradiční názory církve řím. kat. a prohlašuje zcela otevřeně, že závazek ze zasnoubení není závazkem právním, jest pouze t. zv. obligatio naturalis t. j. nezálovatelný a neuznává zasnoubení za jakoukoliv překážku manželství. Uznává toliko — ovšem nelogicky — že strana bezdůvodně zasnoubení zrušivší jest povinna straně druhé nahraditi škodu skutečně vzešlou.

—Km.—

Prof. dr. Baxa ve článku **»Zásada dělení moci ve státu a soustava parlamentární** sleduje geneticky vznik a vliv nauky Montesquieu-ovy o dělbě moci státní, jak vyvozena ze zidelisované a tím i zkreslené ústavy severoamerické, v Evropě pak byla postulátem politickým školy konstituční se zřejmou tendencí proti absolutismu panovníckému. Tato politická tendence nauky, jež téměř během celého 19. století probíjela se k uznání a přijata pak ve všech ústavách jako princip vedoucí, je příčinou, že nebyla včas poznána její protichůdnost se systémem parlamentním, s nímž ve většině případů na evropské pevnině je kombinována, neboť, je-li aspoň částečně možné materiální dělení funkcí státních, není tomu tak naprosto při formálním dělení. Systém parlamentní, jehož kořenkou je Anglie, na pevnině nejprve jako ústavní zvyklost zavedený, potom v řadě monarchií a zvláště republik (i u nás!) ústavními zákony zaručený je neslučitelný s principem dělby důsledně provedeným, který jako politická zásada ustupuje ze sféry aktuality do historie se zánikem absolutismu.

V. V.

Prof. Dr. Dobroslav Krejčí ukládá v obšírné stati **»Pojmy«, »politika«, »národní hospodářství« a »národohospodářská politika«** materiál, který je výsledkem jeho úvah o základních pojmech národního hospodářství. Osou jejich je snaha podati především jasnou definici národohospodářské politiky. Za tím účelem tvoří předmět jeho spekulace základní pojem »politika«, již definuje jako »snahu upravití jisté poměry podle něčích zájmů, pokud se úprava ta dotýká zájmů veřejných« — přičemž postupuje metodou induktivní. Rozdělení pojmu politiky možno provésti podle subjektu, předmětu, zájmu, způsobu úpravy, projevu snahy a podkladu, o něžž se snaha opírá. K definici vědy politické používá důsledně pojmu vědy jak jej vyložil loni při konstrukci vědy statistické. Věda je mu ve smyslu dynamickém »soustavnou činností, cílevědomou a účelnou, která směřuje k obohacení lidských vědomostí o nové poznatky«, ve smyslu statickém znamená pak »soustavný soubor výsledků určitého výseku takové činnosti«. Aby vymezil konečně pojem národohospodářské politiky, definuje — věren své metodě — pojem národního hospodářství a proto zabývá se zase pojmy »statek«, »stav hospodářský«, »hospodářský subjekt« a »hospodaření«. Národohospodářská politika je pak »soubor snah po úpravě národohospodářských poměrů podle jakýchkoli poměrů podle zájmů národního hospodářství (t. j. souboru jednotlivých hospodářství uvnitř určitého národa)«. Výměr vědy o národohospodářské politice podává se obdobně z definice vědy politické, právě jako věda o národohospodářské politice rozpadá se analogicky na teoretickou, historickou a praktickou, jejíž vůdčí ideou je dobro celku, t. j. mravní ideál co možná největšího zdokonalení a obšťastnění lidstva. Od vědy o národohospodářské politice je rozlišovati nauku o národohospodářské politice, která představuje autorovi jen určitý výsek vědy o ní, totiž jen soustavu obecných poznatků o národohospodářské politice v jejím celku.

D.

Prof. Dr. Rud. Dominik. **Prameny čs. bursovního práva v dějinném vývoji**, v studii k úvodní kapitole knihy: »Bursovní obchody po stránce právní, stručně a zhuštěně podává autor nástin vývoje bursovního práva od prvního počátku ediktu Marie Terezie, který pro jeho historický i právní obsah uvádí v plném původním znění. Vystižnou zkratkou zachycuje každou podstatnou změnu a vyzvedá všechny kristalisační prvky bursovního práva z různých etap vývoje: definici bursy, její účel, předmět obchodu, znamenání kursů, policejní dozor, instituce dohodců, zákaz pokoutních obchodů, umělé tvoření kursů, obchodů lhůtních a

premiových, navštěvování bursy, změny vzniklé zásadou samosprávy bursy a její okleštění novelou z r. 1903. Stejně sleduje vývoj i v oblasti uherského práva až po nejnovější jeho úpravu zák. z r. 1922. Poslední část pojednává o právu obyčejovém jako prameni práva. M—d.

Článek prof. Dr. J. Sedláčka »Poznámky k navrhované reformě dědického práva« je jednou z řady studií, jež věnuje reformě občanského zákoníka. Nepouští se do teoretických sporů, ale vždy krátce vyjádří své stanovisko k určitému ustanovení právnímu a navrhuje pak formulaci, již pokládá za účelnou. Tak navrhuje jasnější znění § 540 (nezpůsobilost dědická pro zločin proti zůstaviteli) a úpravu § 561—562 (akrescence). U §§ 567, 568, 616 upozorňujeme ve srovnání s řádem o zbavení svéprávnosti na nesrovnalost, že osoba částečně zbavená svéprávnosti je, jde-li o možnost pořizovati, v nevýhodnější pozici než úplně zbavená. Souhlasí se zostřením solemnit allografního testamentu, navrhuje doplnění § 585 tak, že svědkové testamentu musí býti do 6 měsíců u soudu přisežně vyslechnuti. Vytýká pak, že nebylo pamatováno na odstranění redakčního poklesku v druhé větě § 693 a schvaluje rozšíření § 762 i na vdovu. Nový zákoník nemá býti jen překladem díla sice vžitého a osvědčeného, ale nutno vždy přihlížeti i k právu na Slovensku platnému, které může v leckterém směru vhodně doplniti obč. z. platný v histor. zemích (ustanovení o větevném majetku). Ský.

Prof. Dr. Jan Lövenstein v článku »Finanční věda v rámci národohospodářské noetiky« aplikuje Englišovy noetické principy a svoje dosavadní úvahy o hodnotě na pole vědy finanční. Klade požadavek, aby věda finanční měla jediný vrchní pojem, který by byl podřazen vrchnímu pojmu národohospodářské vědy, neboť finanční věda je odvětvím věd národohospodářských, ale který by se od něj lišil tím, co činí finanční vědu samostatnou. Může zde ovšem jíti jen o objektivní postulát národohospodářský, který vyjadřuje Engliš jako ideál člověka, Lövenstein formuluje jako minimum zla. Vrchní postulát finanční vědy nalézá pak Lövenstein v relativně nutném minimu zatížení poplatného celku i jednotky. Lövenstein nastiňuje pak důsledky tohoto ústředního postulátu fin. vědy. Z minimálního zatížení celku mu vyplývají úkoly fin. vědy: znáti minimální nutná vydání, znáti výši a ráz příjmů, sdělávati rozpočet a konečně znáti možnost a účelnost příjmů mimořádných. Z minimálního zatížení poplatné jednotky vyplývá klíč, jak mají býti příjmy veř. svazku repartovány. A zde dochází autor k pravému opaku t. zv. prospěchové teorie totiž k zásadě: čím větší (důležitější, nezbytnější) prospěch, tím nižší ekvivalent. Služby nejdůležitější má pak poskytovat stát úplně zdarma (ochrana života a majetku), aby se nenalezl nikdo, koho by cena jejich odradila od jejich konsumu. Neboť výška dávky a intenzita potřeby služby, která se za ní poskytuje, jsou dvě složky tíživosti dávky. Do tohoto rámce pak velmi dobře zapadají autorovi poučky dosavadních učebnic fin. vědy o třídění zásad státního hospodaření: soukromohospodářské, veř. podniku, poplatkové a obecného výdaje i o t. zv. zásadách daňových. —n—

Článek JUC K. Koukala: »Vliv Husových názorů o poměru státu a církve na čtyři artikule pražské« propracovává podrobně na základě obsáhlé znalosti husovské literatury thési prof. Vacka vyslovenou v »Právních názorech« o vlivu Husově na formulaci čtyř artikulů, pokud týkají se poměrů církve a státu. Jde především o artikule třetí a čtvrtý, neboť při prvních dvou (svobodné hlásání slova božího, přijímání podobojí) činnost státu omezuje se na pouhou garanci. Pokud jde o artikul třetí (světské panování kněží), při čemž vliv Husův zdá se sporný pro nejasnost této otázky v jeho dílech, rozhoduje se autor na základě podrobného prozkoumání příslušných míst v Husových spisech pro kladné zodpovězení. Vliv Husův na redaktory čtyř artikulů je nepopíratelný ve čtvrtém artikulu, (stavování hříchů atd.) thematu to Husem často diskutovaném. Studie je uzavřena doličením ostatních Husových názorů na stát, pramenících ve Wicliffovi, jak staly se podkladem národní církve kališnické, jež až do svého zániku byla uchovatelkou velkých reformátorských tradicí husovských. V. V.